

BIS BIBLIOTEKARIE BACHIR LAHSEN: BRINNER FÖR ARABISKAN OCH DEN EGNA KULTUREN

Vi träffas vid en kulturkväll under Saharas gnistande stjärnhimmel, jag och BiS blivande bibliotekarie i öknen, Bachir Lahsen. Vi sitter utomhus strax utanför det folkbibliotek som finansierats från Spanien och nästan är färdigbyggt.

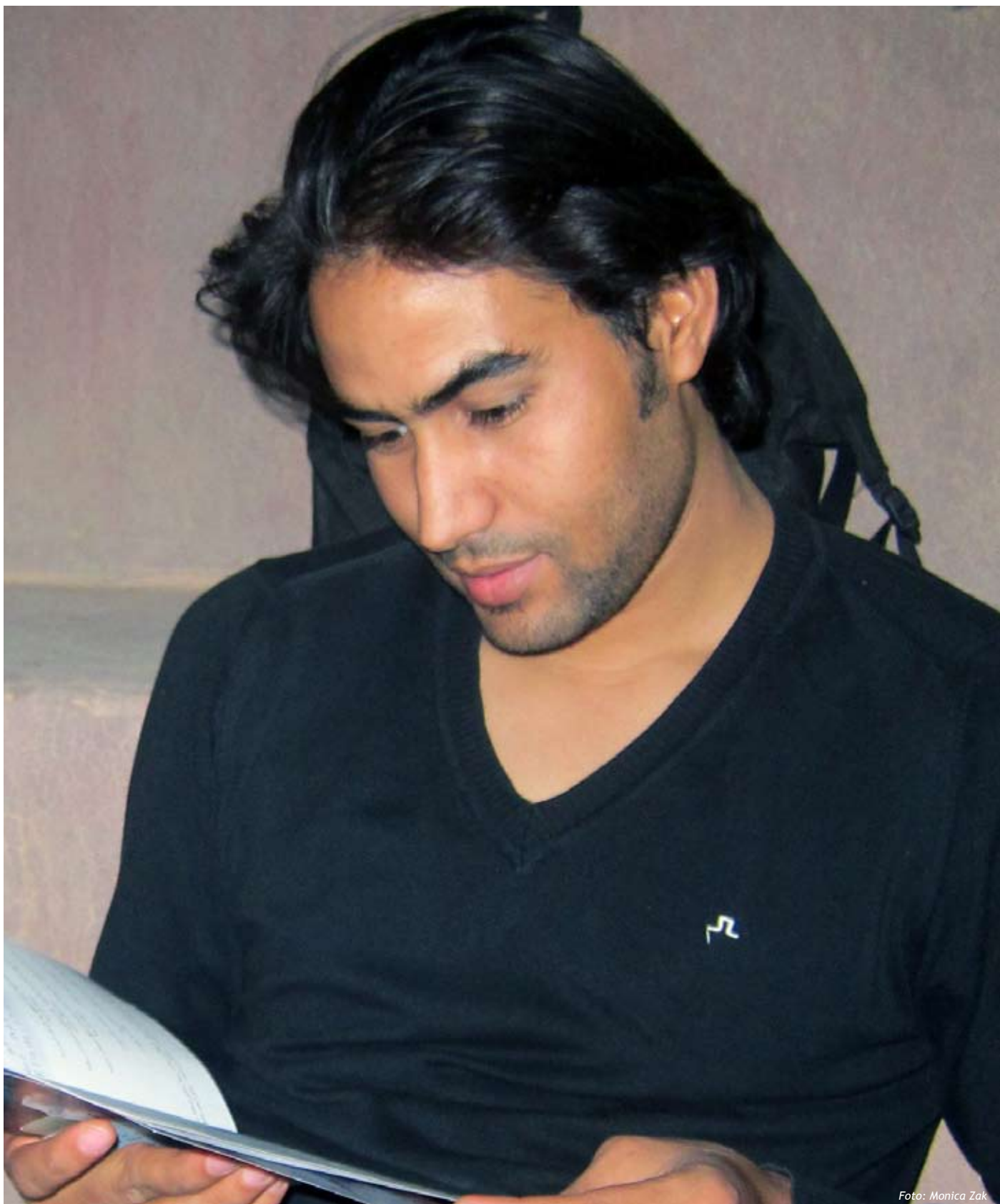

Foto: Monica Zak

– Vi behöver böcker för att orka med det här livet i exil i öknen, säger Bachir och pekar på biblioteket som skymtar en bit bort i mörkret. Om några dagar är hyllorna uppe och vi kan ställa upp böckerna vi har. Men tråkigt nog är de bara på spanska, hittills. Min uppgift är att skaffa böcker på arabiska och att arbeta med dem.

Det är Noche de Bubisher, Bubisherkväll i öknen. Det har man utomhus varje måndag i lägret Smara. – Då träffas vuxna och läser poesi, pratar, berättar historier, talar om böcker vi läst, säger Bashir. För barn- och ungdomar har vi Läseklubbar, de träffas på eftermiddagarna, efter skoltid.

Men den här kulturkvällen blir inget som vanligt. Det beror på att jag har med mig lärarhandboken till *Pojken som levde med strutsar*. Alla vill se, alla vill bläddra, alla vill läsa de svenska barnens dikter och brev till Hadara och Hadaras son. Och alla vill höra om de 50 ex av boken *Pojken som levde med strutsar* på arabiska som endera dagen kommer att levereras till biblioteket och bokbussen.

– Mycket användbar, säger Bachir om lärarhandledningen. Den kan bli en bro mellan oss och Sverige. Snart är folkbiblioteket klart och där finns utrymmen där volontärer kan bo som kommer från andra länder och vill hjälpa till. Kanske några från Sverige? Men för att vara till någon nytta måste en volontär prata spanska eller ännu hellre arabiska.

Den första januari 2012 börjar Bachir Lahsen arbeta som bibliotekarie i det nybyggda folkbiblioteket i lägret Smara. Han ska arbeta halvtid och får en lön som betalas av BiS som har garanterat hans lön under de två kommande åren.

– Biblioteket ska bli alla flyktingarnas kompis, säger han när han kan slita sig från handboken. Min första uppgift blir att försöka få hit fler böcker på arabiska. Snart kommer boken om Hadara, men vi behöver fler, både för barn och vuxna. Det är med böcker på arabiska jag ska arbeta, jag ska låna ut, ha boksamtal, samla barn och vuxna och berätta traditionella historier, ha skrivar-

verkstäder, kanske ge ut böcker.

UTBILDAD JOURNALIST

Sedan 1975 bor över hundra tusen västsahariska flyktingar i fem stora läger i den algeriska öknen. Bachir är född som flykting och gick i skolan i lägret Smara. Eftersom han var duktig och klarade arabiskan och alla de andra ämnen bra kunde han fortsätta studera utanför lägren. Alla flyktingelever som klarar studierna får gratis utbildning av algeriska staten. Efter studentexamen läste Bachir journalistik på universitetet.

– Jag var aldrig frestad att stanna kvar i Alger efter min examen, säger han. Jag har hela tiden varit inriktad på att arbeta med och för mitt eget folk. Mitt stora intresse är arabiska språket och den rika arabiska kulturen. Och jag brinner för vår traditionella kultur. Jag arbetar halvtid på radion, det kommer jag att fortsätta med. Men jag håller det skrivna ordet och böckerna högst.

Bachir började arbeta gratis som volontär på bokbussen Bubisher och åkte runt med böcker till skolorna i flyktinglägret Smara. Men från och med januari 2012 är han anställd bibliotekarie med ansvar för de arabiska böckerna i det nybyggda folkbiblioteket.

– Vi kommer förhoppningsvis att ha många böcker på arabiska med tiden. Vi ska samlas kring dem, låna ut, läsa högt, skriva poesi, och berätta. Vi har en stor och rik muntlig tradition som inte får glömmas bort. Och jag vill förmedla de gamla värderingarna som fanns i beduinkulturen till de unga i lägren; ärligheten, gästfriheten, det muntliga berättandet, poesin. Jag brinner för vår egen kultur. Jag vill få barnen att börja berätta igen.

FÖLJETONG AV BOKEN

Bachir Lahsen gör program i Radio Nacional Saharaui.

– Vi sänder på fm och täcker alla lägren i Algeriet, men vi har också lyssnare i Västsahara. Mauretaniens, Spanien och Mali. Vi sänder på vårt eget språk, hassania, det är ungefär 80 % arabiska, resten är berberspråk.

Han går runt med bandspelare och

spelar in traditionella historier och ordspråk. Han har lyckats samla in 1000 västsahariska ordspråk.

– Jag läser upp ett ordspråk varje dag i radion och diskuterar innehållet. På biblioteket ska vi också inspirera till skrivande bland kvinnor, barn, män, ja alla och jag hoppas att vi med tiden kan publicera en del av det som skrivs. Jag hoppas också att mina 1000 västsahariska ordspråk ska komma ur en dag med förklaringar, både på hassania och arabiska. Det första Bachir tänker göra nu när han börjat sin tjänst som bibliotekarie är att översätta boken *Pojken som levde med strutsar* till västsaharernas språk hassania. Den ska sändas som radioföljetong.

MEN VAD ÄR BUBISHER?

Under kulturkvällen kommer förklaringen. Det är en ganska liten ökenfågel, en fågel som anses ge tur och komma med goda nyheter. På grund av det fick den ge namn åt bokbussen men har också fått ge namn åt hela det spanska projektet som försöker förse flyktingbarnen med böcker och folkbibliotek.

– Det konstiga var att när vi började bygga biblioteket och gjorde muren här bakom så kom det en bubisherfågel och började bygga bo i muren, berättar Salim, byggladaren. Det var då vi bestämde oss för att döpa biblioteket till El Nido, Fågelboet.

En av de turbanklädda männen som kommit till Noche de Bubisher, kulturkvällen under öknens gnistrande stjärnhimmel, far upp och sticker in en hand i ett av hålen i muren och drar fram ett litet vitt ägg. Bibliotekets egen buisher-fågel lade ägg här och fick ungar som gav sig av, men ett ägg blev kvar. Innan deltagarna i kulturkvällen ger sig av åt olika håll i mörkret säger de, att de är övertygade om att var ett gott tecken - folkbiblioteket i Smara kommer att bli en stor framgång.

I januari beslutade Föreningen Västsahara och VästsaharaAktionen att bidra med 15.000 kronor för inköp av böcker på arabiska till biblioteket.

Monica Zak
författare